



KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 18.10.2000
KOM(2000) 653 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

REVISIONEN AF EU'S SÆRLIGE FINANSIELLE INSTRUMENTER FOR SMV'ER

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

REVISIONEN AF EU'S SÆRLIGE FINANSIELLE INSTRUMENTER FOR SMV'ER

RESUMÉ

Indledning

1. Denne meddelelse er en reaktion på den anmodning, der på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 blev fremsat om en rapport om den igangværende revision af EIB's og EIF's finansielle instrumenter set i relation til investeringsbehovene i den nye vidensbaserede økonomi, specielt finansiering af virksomhedsetableringer og innovation mere generelt. Meddelelsen skal også ses på baggrund af det tilsagn, Kommissionen i sin e-Europe-meddelelse fra december 1999 gav om at foretage en gennemgang af sammenhængen mellem de eksisterende finansielle EU-instrumenter for den nye økonomi og om at undersøge, hvordan de kan anvendes bedre til startkapitalfinansiering.

2. Siden da har venturekapitalmarkederne i EU udviklet sig yderligere. Venturekapitalinvesteringerne i EU voksede generelt med 70% i 1999, og der fandt en kraftig stigning sted i mængden og antallet af investeringer i virksomhedsetableringer og i virksomhedernes tidlige faser. Samtidig har de specialiserede aktiemarkeder i EU for højvækstselskaber klaret sig specielt godt, og der har været en kraftig stigning i antallet af nye virksomheder, der er blevet noteret på børsen. På trods af disse velkomne fremskridt er der stadig store forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til, hvor meget der investeres i teknologiselskaber i opstartfasen og i venturekapital mere generelt, samt med hensyn til det generelle aktivitetsniveau for de aktiemarkeder i EU, der er specialiseret i højvækstselskaber. Desuden er kløften over for USA stadig meget stor. Tallene gennemgås mere detaljeret i Kommissionens særskilte meddelelse om gennemførelsen af handlingsplanen vedrørende risikovillig kapital. De viser, at det er nødvendigt at gribe ind på EU-plan for at forbedre erhvervs klimaet og at træffe foranstaltninger for at forbedre kapitaltilførslen til virksomheder med vækstpotentiale.

EIB's instrumenter

3. EIB's støtte til SMV'er ydes stadig hovedsagelig i form af globallån, som har været en vigtig kilde til konkurrencedygtig kapital for de finansielle formidlere, der videreudlåner til SMV'erne. Mellem 1995 og 1999 udgjorde globallåne i alt omkring 12,7 mia. EUR, og der blev ydet lån til 55 000 SMV'er. Globallån har imidlertid ikke som speciel målgruppe virksomheder i opstartfasen eller højteknologiske virksomheder. Risikoen i relation til SMV'erne bæres af de finansielle formidlere, som også bestemmer lånevilkårene.

4. Som led i det særlige Amsterdam-handlingsprogram (ASAP) øremærkede EIB 1 mia. EUR af sit årlige overskud til risikodelings- og venturekapitalaktiviteter for SMV'er. Yderligere 1 mia. EUR er blevet øremærket til lignende formål under EIB's Innovation 2000-initiativ (i2i). Medio 2000 var der indgået aftale om 62 venturekapitalprojekter til 843 mio. EUR. Derudover havde EIB stillet 250 mio. EUR til rådighed for EIF i henhold til en særlig aftale (den europæiske teknologifacilitet), hvoraf EIF havde givet tilsagn om 127 mio. til finansiering af 26 fonde.

5. i2i-programmet vil indebære EIB-tilsagn om 12 til 15 mia. EUR i alt i årene 2000-2002 til de formål, der blev fastsat i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon, herunder finansiering af F&U, formidling af innovation og bedre uddannet menneskelig kapital. i2i-programmet er ikke begrænset til SMV'er, men vil yde støtte på områder, der er af stor betydning for disse, og give et bedre klima for virksomhedsetableringer og teknologiprojekter med stort vækstpotentiale. I forbindelse med i2i vil EIB være nødt til at tilpasse sine finansielle instrumenter til aktiviteter, der potentielt er forbundet med en større risiko, har begrænset eller back-ended afkastpotentiale og/eller lille sikkerhed, og til at udvikle egnede former for samarbejde med de øvrige finansielle institutioner.

EIF

6. EIF tilbyder garantier til finansielle institutioner vedrørende porteføljer af SMV-lån og køber og forvalter andele i venturekapitalfonde. Begge aktiviteter udføres i vist omfang på grundlag af fondens egne midler og i større omfang efter aftaler med EIB (den europæiske teknologifacilitet - ETF) og EU (ETF-iværksætterfaciliteten og SMV-garantifaciliteten, vækst- og miljøordningen).

7. I henhold til den reform af EIF, som fondens medlemmer besluttede i juni 2000, er EIF blevet EIB-gruppens specialiserede værktøj for risikovillig kapital, idet den overtager EIB's eksisterende og nye aktiviteter på dette område og fortsætter med at forvalte EU-programmerne. Denne samling i én enkelt institution af ekspertisen og finansieringskapaciteten for venturekapitalmarkedet indebærer en væsentlig rationalisering af gruppens aktiviteter. Den forventes at forbedre koordineringen af aktiviteterne og at lette kommunikationen med markedet. EIF er på vegne af EIB-gruppen kommet til at spille en nøglerolle på venturekapitalområdet på tværeuropæisk basis. Den har kapacitet til i betydelig grad at sætte yderligere gang i startkapital- og teknologiinvesteringer og til at fungere som en vigtig katalysator for kapital fra den private sektor på dette område. Samtidig forventes EIF at udvikle sine garantiaktiviteter til støtte for SMV'er, hvor der allerede er samlet ret store erfaringer.

Kommissionen

8. Efter at der ikke længere ydes lån i henhold til EKSF-traktatens artikel 56, er Kommissionen selv ophørt med at være långiver for SMV'er. Den vigtigste kilde til budgetbaseret finansiering af SMV'er er nu strukturfondene (samfinansiering af regionale støtteordninger, herunder bl.a. finansiering af regionale venture- og startkapitalfonde osv.) og rammeprogrammet for forskning og teknologisk udvikling (som bl.a. finansierer særlige foranstaltninger til fremme af forskning foretaget af og for SMV'er, teknologioverførsel osv.). Ellers er det vigtigste særlige instrument for fremme af investeringer i SMV'er i hele EU vækst- og beskæftigelsesinitiativet, under hvilket to af programmerne herunder (ETF-iværksætterfaciliteten og SMV-garantifaciliteten) på Kommissionens vegne forvaltes af EIF, og hvor det tredje program (støtte til grænseoverskridende joint ventures mellem europæiske SMV'er) forvaltes direkte af Kommissionen. De andre kommissionsinstrumenter er langt mindre omfattende, og mange har karakter af pilotprojekter.

9. Den nuværende opbygning af EU's programmer afspejler allerede nogle af de erfaringer, man har gjort ved tidligere aktiviteter i forbindelse med udformningen af ordningerne, og som der må tages hensyn til ved kommende aktiviteter, specielt:

- betydningen af kritisk masse

- behovet for at undgå overlappning og at udnytte synergier
- betydningen af enkle og brugervenlige administrative ordninger

Rammerne for de fremtidige EU-foranstaltninger

10. EU's fremtidige ordninger til støtte for SMV'er bør stadig gennemføres gennem fire vinduer (lån, egenkapital, garantier, støtte), og der skal fortrinsvis arbejdes med og gennem markedet. De instrumenter, hvor der anvendes budgetmidler, bør begrænses til at rette påviselige markedsfejl, samtidig med at EU's konkurrencebestemmelser overholdes. Der bør udarbejdes årsrapporter om dem, og de bør være en del af en overordnet EU-politik, hvori også indgår forbedringer af de lovgivningsmæssige rammer og erhvervs klimaet (bl.a. handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser).

11. Støtteordningerne bør så vidt muligt være knyttet til et produkt under et af de andre tre vinduer, således at man øger additionaliteten mest muligt og undgår risikoen for overlappning. Kun helt ekstraordinært bør Kommissionen selv stå for direkte at forvalte nye støttebaserede investeringsordninger, idet der specielt må tages hensyn til virkningerne på de menneskelige ressourcer og afstanden fra modtagerne. EIB og EIF bør være de foretrukne partnere, men Kommissionen bør stadig fleksibelt kunne samarbejde med nationale og andre internationale finansielle institutioner, hvis dette indebærer særlige fordele.

Anbefalinger

12. **At forbedre effekten af vækst- og beskæftigelsesinitiativet.** Der er allerede blevet gjort meget for at koncentrere EU's finansielle instrumenter om de politiske målsætninger, der blev fastsat på Det Europæiske Råds møde i Lissabon, bl.a. i2i og reformen af EIF. Det kunne imidlertid være nyttigt at overveje fire udvidelser af vækst- og beskæftigelsesinitiativet:

- Garantier for **mikrokreditter**, som kunne tilskynde kommercielle banker og andre til i højere grad at gå ind på dette område. Mikrokreditter formidles somme tider gennem specialiserede institutioner, som ikke er banker, og som har begrænset eller ingen adgang til bankfinansiering på grund af deres lave sikkerhedsstillelsesniveau. En garantiordning kunne lette disse institutioners adgang til bankfinansiering og også fungere som løftestang for bankerne selv.
- **Egenkapitalgarantier** for investeringer i virksomheder i de tidlige faser. Hvis sådanne ordninger, der allerede findes i nogle medlemsstater, udformes og finansieres fornuftigt, kan de være med til at få ellers tøvende investorer med til at finansiere venturekapitalselskaber. Ordningerne i Frankrig og Tyskland indebærer f.eks., at offentlige institutioner garanterer for en del af de mulige tab, som de formidlende fonde kan komme ud for. Til gengæld får de et gebyr, og i henhold til nogle ordninger kan garanten få del i overskuddet.
- **Garantier, der skal støtte mindre virksomheders finansiering af Internet- og e-handelsapplikationer.** Dette foreslås allerede af Kommissionen i forslaget til et flerårigt program til fremme af initiativ og iværksætterånd (2001-2005). Garantierne skal dække lån til hardware, software og uddannelse.
- **Investering i væksthuse** (og dertil knyttede mentorordninger). I de seneste år har virksomhedsvæksthuse udviklet sig fra blot at tilbyde billige kontorfaciliteter til at stå til rådighed med managementtjenester og fremskaffelse af økonomiske midler til virksomhedsetableringer. Væksthuse er en særlig risikobetonet investering, da de

samler en portefølje af virksomhedsetableringer i den mest risikofyldte fase af deres udvikling. I medlemsstaterne er der gjort en række erfaringer (f.eks. Twinning-ordningen i Nederlandene), som kan være nyttige ved udformningen. Det ville være et godt supplement til den eksisterende ETF-iværksætterfacilitet.

13. **At forbedre koordineringen og sammenhængen.** Samtlige institutioner har erkendt behovet for god koordinering og sammenhæng, når der er tale om aktioner til støtte for SMV'er. Det betyder, at der på forhånd må foretages costbenefitanalyser af nye aktiviteter, at der skal ske en efterfølgende evaluering i rette tid, at der skal være systematisk feedback fra markedsoperatørerne samt fra de politiske myndigheder og en god dialog inden for og mellem institutionerne. Kommissionen har til hensigt internt at nedsætte en styringsgruppe på højt niveau, der løbende skal tage stilling til sammenhængen mellem foreslåede nye aktiviteter. Det ville også være fornuftigt at nedsætte en arbejdsgruppe med deltagelse af Kommissionen, EIB og EIF, der skal være behjælpelig ved udformningen af fælles aktioner, når dette er aktuelt. På politisk plan ville en årsrapport, der udarbejdes af Kommissionen i samarbejde med EIB og EIF, og som forelægges Europa-Parlamentet og Rådet, sikre, at der er tilstrækkelig politisk opbakning og kan ske hurtig udmelding om behovet for nye aktiviteter.

14. **Bedre transparens og adgangsmuligheder for SMV'er.** Der bør etableres ét enkelt websted (informationskvikskranke for SMV'er og finansielle institutioner) dækkende samtlige EU's finansielle instrumenter, herunder EIB-gruppens, med egnede links til de relevante websteder i medlemsstaterne.

1. INDLEDNING

Betydningen af væsentligt at forbedre finansieringsmulighederne for innovative små og mellemstore virksomheder (SMV'er)¹ og nye iværksættere med henblik på at fremme beskæftigelsen blev understreget i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon den 23. og 24. marts 2000. Under overskriften "Oprettelse af et gunstigt miljø for etablering og udvikling af innovative virksomheder, specielt SMV'er" opfordrede Det Europæiske Råd i punkt 15:

" ... Rådet og Kommissionen til inden udgangen af 2000 at aflægge rapport om den igangværende revision af EIB's og EIF's finansielle instrumenter med henblik på at om dirigere midlerne, så der ydes støtte til iværksættere, højteknologivirksomheder og mikrovirksomheder samt andre initiativer med risikovillig kapital, der foreslås af EIB".

Argumenterne for at lette adgangen til startkapital var allerede blevet fremlagt af Kommissionen i dens oprindelige dokument om risikovillig kapital² og i efterfølgende rapporter. I sine forslag om e-Europe (december 1999) forpligtede Kommissionen sig til "... i samarbejde med medlemsstaterne (at) gennemføre en omfattende revision af EU's politik for at forbedre sammenhængen mellem de eksisterende virkemidler (...) og undersøge, hvordan de kan udnyttes bedre til at stimulere startkapitalinvesteringer."

Målet for Det Europæiske Råd i Lissabon er at stimulere den nye videnbaserede økonomi og informationssamfundet (infrastruktur og indhold) samt iværksætterånden i EU ved at skabe mere innovative virksomheder og ved at udnytte F&U-indsatsen fuldt ud. Derved får man en kraftig motor for vækst, beskæftigelse og jobskabelse og yderligere muligheder for at forbedre borgernes livskvalitet og miljøet. Selv om der er sket store fremskridt, er der stadig store regionale forskelle, og Europa som helhed halter fortsat langt bagefter USA, da finansieringen stadig i vidt omfang tager sigte på de senere faser i virksomhedernes udvikling i mere traditionelle sektorer.

Hvis der skal skabes et dynamisk miljø, hvor idéerne kan yngle, og hvor der er grundlag for virksomhedsetablering og -vækst, kræver det:

- **egnede lovgivningsmæssige rammer**, der fremmer og støtter virksomhedsetablering og udvikling af integrerede kapitalmarkeder
- **gode finansieringsmuligheder** for virksomheder i vækst i hver udviklingsfase, idet det offentlige først og fremmest skal træde til, hvor markedet ikke slår til
- **en række støttetjenester** og et gunstigt fysisk, økonomisk og samfundsmæssigt miljø (f.eks. mentorordning, væksthuse for nye virksomheder, teknologiparker, virksomhedsklynger osv.).

¹ SMV'er defineres i henhold til Kommissionens henstilling (96/280/EF) af 3. april 1996 vedrørende definitionen af små og mellemstore virksomheder (EFT L 107 af 30.4.1996) som virksomheder, der har under 250 ansatte og har enten en årlig omsætning på ikke over 40 mio. EUR eller en årlig samlet balance på ikke over 27 mio. EUR. De skal samtidig opfylde kriteriet om uafhængighed.

² Risikovillig kapital: en nøgle til jobskabelse i Den Europæiske Union - SEK(98) 552, april 1998.

Det Europæiske Råd har påpeget, at EU spiller en særlig rolle, når det gælder om at mobilisere de nødvendige ressourcer (punkt 41 i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon):

"Om det nye strategiske mål kan nås, vil især afhænge af den private sektor og af offentligt-private partnerskaber. Det vil være betinget af en mobilisering af de ressourcer, der er til rådighed på markederne, og af medlemsstaternes indsats. EU's rolle er at fungere som katalysator i denne proces, ved at EU fastlægger en effektiv ramme for en mobilisering af alle disponible ressourcer til overgangen til den videnbaserede økonomi og yder sit eget bidrag til denne indsats som led i de eksisterende EF-politikker og under overholdelse af Agenda 2000".

2. BESKRIVELSE AF EU'S FINANSIELLE INSTRUMENTER

I denne meddelelse fokuseres der på de instrumenter, der forvaltes af EIB, EIF og Kommissionen, og som specielt har til formål at forbedre finansieringsmulighederne for SMV'erne direkte og/eller for finansielle formidlere eller investeringsfonde, der er specialiseret i SMV'er. De har form af direkte kapitaltilførsel (lån eller egenkapital) og/eller finansielle incitament (garantier eller støtteinstrumenter). I tabel 1 nedenfor er anført de relevante finansielle EU-instrumenter³, herunder for fuldstændighedens skyld en række programmer, som nu er udløbet.

Der omtales også andre EU-støtteprogrammer, der ganske vist ikke er direkte relevante for denne oversigt, men som yder støtte til udvikling af den nye videnbaserede økonomi. Det drejer sig specielt om rammeprogrammet for forskning og teknologisk udvikling og støtte under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) på regionalt plan samt horisontale foranstaltninger til forbedring af erhvervs klimaet.

³ Bilaget indeholder nærmere oplysninger om hvert enkelt finansielt instrument.

Tabel 1: relevante finansielle EU-instrumenter

Forvaltes af	Igangværende/ afsluttet eller under afvikling	Navn	Kapitalkilde	Målgruppe	T/G (*)	Egenkapital/-lån	Garanti/støtte	Tildelte ressourcer mio. EUR	EU-budgetbevillingsperiode
EIB	Igangværende	Globallån	EIB	SMV'er	G	Lån		12 700	-
	Afsluttet eller under afvikling	SMV-faciliteten (Edinburgh)	EIB og EK	SMV'er	G	Lån	Støtte	Lån: 1 000, Støtte: 100	1994-1997
EIF	Igangværende	Egne midler	EIF	Venturekapitalfonde, teknologisk orienterede SMV'er	T	Egenkapital		80	-
		Den europæiske teknologifacilitet – ETF(**)	EIB	Specialiserede venturekapitalfonde, unge SMV'er	T	Egenkapital		250	-
		Det særlige Amsterdam-handlingsprogram (ASAP – SMV vinduet)	EIB	SMV'er	T	Egenkapital		1 000 fra EIB's reserver	-
		Innovation 2000-initiativet (fortsættelse af SMV-vinduet)	EIB	SMV'er	G	Egenkapital		1 000 fra EIB's reserver	-
		ETF-iværksætterfaciliteten under vækst- og beskæftigelsesinitiativet	EK	Venturekapitalfonde, innovative europæiske SMV'er	T	Egenkapital		168	1998-2000
		SMV-garantifaciliteten under vækst- og beskæftigelsesinitiativet	EK	Europæiske SMV'er	T		Garanti/støtte	Garanti: 2 200 (ansl.), Støtte: 198	1998-2000
		Vækst- og miljøordningen	EIF og EK	Europæiske SMV'er	G		Garanti/støtte (****)	Garanti: 681,7, Støtte: 25	1995-1997
EK	Igangværende	Innovation : I-TEC under fjerde rammeprogram for FTU	EK	Venturekapitalfonde med fokus på teknologisk innovative SMV'er	T		Støtte	11	1997-1998
		Eurotech Capital	EK	Venturekapitalfonde og SMV'er	T	Egenkapital	Støtte	9,5	1989-1996
		JEV under vækst- og beskæftigelsesinitiativet (***)	Europa-Kommissionen	SMV'er	G		Støtte	59	1997-2000
		Crea	Europa-Kommissionen	Startkapitalfonde	T		Støtte	8	1998-2000
	Afsluttet eller under afvikling	EKSF art. 56	Europa-Kommissionen	Selskaber	G	Lån	Støtte	Lån: 1 531, Støtte: 216	EKSF 1993-1997

		JOP (***)	Europa-Kommissionen	Europæiske SMV'er	G		Støtte	164	1991-2000
		Ecip (***)	Europa-Kommissionen	Hovedsagelig europæiske SMV'er	G		Støtte	392	1988-1999
EBRD	Igangværende	SMV-finansierings-faciliteten under Phare	EBRD og Europa-Kommissionen	Østeuropæiske SMV'er	G	Egenkapital/ Lån	Garanti/ støtte	Egenkapital: 25, Lån: 275, Støtte: 80	1999-2000
CEB/KfW	Igangværende	SMV-finansierings-faciliteten under Phare	CEB/KfW og Europa-Kommissionen	Østeuropæiske SMV'er	G	Lån	Garanti/ støtte	Lån: 113, Støtte: 21	2000
Medlemsstaterne	Igangværende	EFRU: Venturekapitalfonde	EK og medlemsstaterne	SMV'er	T/G	Egenkapital	Støtte	Ikke til rådighed	2000-2006

(*) T = Målrettet til virksomhedsetablering, højteknologivirksomheder, mikrovirksomheder
G = Målrettet til generelle SMV'er

(**) Del af ASAP

(***) Samarbejdsinstrumenter

(****) Støtten har her form af betaling til EIF af garantikommissioner og ikke støtte til de modtagende SMV'er

2.1. EIB

EIB er for de finansielle institutioner en af de vigtigste kilder til midler til videreudlån til SMV'er⁴ samt i stigende grad en kilde til risikovillig kapital.

2.1.1. Lån

EIB har siden 1968 udviklet sine globallåneinstrumenter, der gør det muligt for banken at støtte SMV'ers (eller lokale myndigheders) små og mellemstore projekter via omkring 150 finansielle institutioner. De sublån, som EIB yder, skal opfylde en række økonomiske, finansielle, tekniske og miljømæssige kriterier, der er fastlagt ved fælles aftale. EIB's juridiske engagement indgås med den kreditformidlende institution, ikke med de SMV'er, der modtager sublånene. De finansielle formidlere træffer beslutning om sublånene og vilkårene for dem (rentesats, løbetid, sikkerhed (hvis dette er aktuelt for SMV'erne)) i henhold til deres kreditpolitik. I 1997 udvidede EIB sin globallåneordning til "portefølgebaseret" finansiering, hvor finansieringen gives til en portefølje af sublån frem for på individuel basis. Globallåne til SMV'er udgjorde i perioden 1995-1999 i alt 12,7 mia. EUR. Låne gik til 55 000 SMV'er i fremstillingssektorerne, men var dog ikke specielt målrettet mod højteknologivirksomheder eller virksomhedsetableringer.

Som led i sit nye "Innovation 2000-initiativ" (i2i) har EIB til hensigt i løbet af de næste tre år og inden for de gældende udlånsbestemmelser at stille mellem 12 og 15 mia. EUR til rådighed for følgende fem højt prioriterede sektorer:

– menneskelig kapital

⁴ SMV'er defineres af EIB som virksomheder med under 500 ansatte og med en anlægskapital på indtil 75 mio. EUR. Denne definition adskiller sig fra definitionen i Kommissionens henstilling af 3. april 1996 vedrørende definitionen af små og mellemstore virksomheder (EFT L 107 af 30.4.1996).

- SMV'er og iværksætterånd
- forskning og udvikling
- informationsteknologi- og kommunikationsnetværk
- innovationsformidling.

Dette initiativ er ikke begrænset til SMV'er, men giver støtte på områder, som er af afgørende betydning for SMV'ernes udvikling, specielt for opstart af virksomheder og for projekter med en teknologisk orientering og stort vækstpotentiale. EIB har til hensigt at udvikle en række finansielle instrumenter, der skal være specielt indrettet på at støtte disse højt prioriterede sektorer.

2.1.2. *Egenkapital*

EIB's aktiviteter inden for risikovillig kapital til SMV'er blev oprindeligt forvaltet af EIB i henhold til det særlige Amsterdam-handlingsprogram (ASAP), i henhold til hvilket 1 mia. EUR af EIB's årlige overskud var øremærket til støtte til aktiviteter med risikodeling. Under Innovation 2000-initiativet har bestyrelsen afsat yderligere 1 mia. EUR til lignende formål. Aktiviteterne på dette område er koncentreret om støtte til innovative SMV'er gennem formidlere samt udvikling af venturekapitalmarkeder i hele EU.

Medio 2000 var der indgået aftale om 62 venturekapitalprojekter til 843 mio. EUR. De fleste af de pågældende fonde er koncentreret om teknologiske investeringer. Ofte blev også regionale fonde finansieret (hovedsagelig i Det Forenede Kongerige og de nye delstater i Tyskland), og EIB iværksatte flere projekter i de lande, der får støtte fra Samhørighedsfonden. Derudover havde EIB stillet 250 mio. EUR til rådighed for EIF på grundlag af en særlig aftale (den europæiske teknologifacilitet), hvoraf EIF havde givet tilsagn om 127 mio. til finansiering af 26 fonde. I juni 2000 besluttede fondens medlemmer, at EIB skulle have majoritetsinteresser i EIF's kapital (samtidig med at dens trepartsstruktur bibeholdes), og at fonden skulle omstruktureres for at gøre den til EIB's specialiserede værktøj for risikovillig kapital. Denne samling af alle venturekapitalaktiviteter inden for EIF, som nu allerede er gennemført, samt EIB's beslutning om at afsætte yderligere 1 mia. EUR til dette område har til formål væsentligt at forbedre gruppens effektivitet, at gøre aktiviteterne mere transparente og at afklare EIB's og EIF's respektive roller på dette område.

2.2. EIF

EIF støtter finansiering af SMV'er⁵ ved at anskaffe, eje og forvalte egenkapitalandele i venturekapitalfonde eller ved at lette SMV'ers adgang til lån gennem garantier. Ud over sine egne ressourcer forvalter den også midler på vegne af andre, specielt EU og EIB, for at opfylde ovennævnte målsætninger.

2.2.1. *Egenkapital*

Pr. 30. juni 2000 havde EIF afsat og afgivet tilsagn om følgende beløb i form af egenkapital i venturekapitalfonde:

Tabel 2: EIF's egenkapitalinvesteringer

⁵ SMV'er defineres af EIF som virksomheder med under 500 ansatte og med en anlægskapital på indtil 75 mio. EUR. Denne definition adskiller sig fra definitionen i Kommissionens henstilling af 3. april 1996 vedrørende definitionen af små og mellemstore virksomheder (EFT L 107 af 30.4.1996).

Midler fra	Til rådighed (mio. EUR)	Tilsagn (mio. EUR)
Egne ressourcer	± 80 ⁶	74,6
EIB – ETF ⁷	250	125,9

Desuden har EIF givet tilsagn om over 48 mio. EUR under ETF-iværksætterfaciliteten, der får midler fra EU som led i EU's vækst- og beskæftigelsesinitiativ. EIF foretager disse investeringer selv på vegne af EU.

2.2.2. Garantier

Pr. 30. juni 2000 havde EIF på grundlag af sine egne midler og som led i dens garantiaktiviteter og aktiviteter inden for struktureret finansiering givet tilsagn om følgende beløb:

Tabel 3: EIF-garantier

Type aktivitet	Tilsagn (mio. EUR)
Kreditforbedring	29,3
Kreditforsikring	106,4
Struktureret finansiering ⁸	77,6
Vækst og miljø ⁹	681,7

Desuden har den stillet garanti for over 1 309 mio. EUR som led i SMV-garantifaciliteten, der finansieres af EU som led i EU's vækst- og beskæftigelsesinitiativ. Disse garantier udstedes af EIF i dens eget navn på vegne af EU, uden eventalforpligtelser over for EIF's egne midler.

2.3. Kommissionen

Den vigtigste kilde til budgetbaseret finansiering af SMV'er er nu strukturfondene (samfinansiering af regionale støtteordninger, finansiering af regionale venture- og startkapitalfonde osv.) og rammeprogrammet for forskning og teknologisk udvikling (som bl.a. finansierer særlige foranstaltninger til fremme af forskning foretaget af og for SMV'er, teknologioverførsel osv.). Ellers er det vigtigste særlige instrument for fremme af investeringer i SMV'er i hele EU vækst- og beskæftigelsesinitiativet, hvor to af programmerne herunder (ETF-iværksætterfaciliteten og SMV-garantifaciliteten) for Kommissionen forvaltes af EIF, og det tredje program (støtte til grænseoverskridende jointventures mellem europæiske SMV'er) forvaltes direkte af Kommissionen.

De programmer, hvor der anvendes budgetressourcer, omfatter også en række pilotordninger, hvoraf mange er i den afsluttende fase, og ordninger, der fra begyndelsen har haft betydelige ressourcer at arbejde med (bl.a. vækst- og beskæftigelsesinitiativet). I nogle af dem anvendes direkte kapitalindsat, mens der i andre anvendes finansielle incitamenter som beskrevet i tabel 1. De fleste af de instrumenter, som er beskrevet i denne oversigt, forvaltes økonomisk af de forskellige tjenestegrene, der er ansvarlige for de relevante tildelte budgetmidler. I nogle tilfælde er forvaltningen blevet uddelegeret til Kommissionens finansstjeneste i Luxembourg,

⁶ Svarer til 20 % af den indbetalte kapital.

⁷ Den europæiske teknologifacilitet.

⁸ Strukturerede transaktioner, hvor EIF giver delvise garantier til finansielle institutioner, der finansierer specialiserede investeringsfonde, som igen yder lån eller mezzaninkapital til SMV'er.

⁹ EU-budgettet på 25 mio. EUR dækker betalingen af garantigebyrer på vegne af SMV'er.

som har erfaringer med at samarbejde med et stort netværk af eksterne finansielle institutioner, der har direkte kontakt til de endelige modtagere (JOP, JEV, SMV-finansieringsfaciliteten under Phare). I nogle tilfælde får Kommissionen også hjælp fra kontorerne for faglig bistand under Kommissionens kontrol. Andre programmer forvaltes på Kommissionens vegne af finansielle institutioner (bl.a. EIB, EIF og EBRD) på grundlag af særlige aftaler.

Pr. 31. december 2000 er der på EU's budget til de EU-instrumenter, der er anført i tabel 1, afsat omkring 580 mio. EUR til interne politikker og omkring 660 mio. EUR til eksterne politikker. Derudover bidrager inden for strukturpolitik Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) til SMV-udvikling i specielt udpegede områder, enten gennem tilskud (f.eks. til forskning og udvikling eller til rådgivningstjenester) eller gennem lån eller gennem start- og venturekapital. EFRU's indsats formidles gennem medlemsstaterne og de regionale myndigheder.

Endelig støtter rammeprogrammet for forskning og teknologisk udvikling en række forskellige aktiviteter: specifikke foranstaltninger til fremme af forskning i og for SMV'er; aktiviteter til kontaktfremme mellem forskere, virksomheder og investorer (helpdesk, investeringsfora); forskellige foranstaltninger til fremme af teknologioverførsel og udbredelse af bedste praksis i innovation gennem netværkssamarbejde mellem innovationsaktører på europæisk plan og benchmarking; en række instrumenter til udnyttelse af de teknologier, der udvikles på Det Fælles Forskningscenter. I sidstnævnte indgår kontrakter med et privat fondsforvaltningsselskab med henblik på at skaffe og investere en startkapitalfond, etablering af et væksthuis, et internt iværksætterkursus for videnskabsfolk og deltagelse i et netværk af større offentlige forskningsinstitutioner med henblik på støtte til etablering og udvikling af spin-off-selskaber.

3. GENNEMGANG AF DE EKSISTERENDE FINANSIELLE INSTRUMENTER

3.1. EIB

3.1.1. Lån

Siden slutningen af 1960'erne har EIB ydet globallån til et netværk af finansielle formidlere til finansiering af SMV'er og mindre projekter. Den finansielle formidler bestemmer lånevilkårene på grundlag af en risikovurdering af kunden og ud fra, hvor midlerne kommer fra.

Med indførelsen af den fælles valuta er EIB's konkurrencemæssige fordel på globallåneområdet blevet mindre, idet flere kommercielle banker, specielt i euroområdet, har direkte adgang til interbankpengemarkedet. Da EIB har en AAA-rating, er dens lån dog stadig attraktive for kommercielle banker med en lavere rating.

I nogle tilfælde har EIB's SMV-långivning været forbundet med yderligere incitamentter til gavn for den endelige modtager, f.eks. rentestøtte (bl.a. Edinburgh-faciliteten), hvorved det er blevet endnu mere attraktivt at få tilført kapital gennem EIB.

Som tidligere nævnt har Innovation 2000-initiativet, som EIB har udarbejdet, og som blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde i Lissabon, til formål at øremærke udlånsmidler på 12-15 mia. EUR til højt prioriterede sektorer. Dette initiativ forventes at bidrage til at forbedre effektiviteten af EIB's indsats på områder, hvor den hidtil kun har været involveret i mindre omfang (f.eks. F&U). For EIB ligger der en stor udfordring i at tilpasse dens traditionelle

låneinstrumenter til aktiviteter, der potentielt er forbundet med en større risiko, har begrænset eller back-end afkastpotentiale og/eller lille sikkerhed.

3.1.2. Egenkapital

Det er for tidligt at vurdere det finansielle afkast af EIB's venturekapitalinvesteringer. EIB har med held markedsført venturekapitalprodukterne i samtlige medlemsstater, og de iværksatte projekter omfatter en lang række egenkapitalordninger og kvasiegenkapitalordninger med en række investeringsfonde og andre finansielle institutioner. Desuden har de 250 mio. EUR, som EIB har stillet til rådighed for EIF, haft en positiv effekt og tilføjet kritisk masse til EIF.

3.2. EIF

3.2.1. Egenkapital

Da EIF hidtil kun har haft begrænsede egne midler til rådighed, og da de andre dele af egenkapitalmarkedet har muligheder for at få kapital fra andre overvejende private kilder, har den koncentreret sine aktiviteter om startkapital- og teknologifonde. Det er lykkedes den at skabe en solid markedsposition på dette område. På trods af de begrænsede menneskelige ressourcer er dens faglige ekspertise bredt anerkendt.

Ligesom med EIB er det alt for tidligt at vurdere udsigterne for det finansielle afkast af EIF's venturekapitalaktiviteter. Mange investeringer befinder sig stadig i den tidlige fase og vil være flere år om at modnes. Der er imidlertid allerede opnået en række betydelige kapitalgevinster. De vækst- og beskæftigelsesmæssige virkninger kan også først vurderes rigtigt senere, men de foreløbige tal om jobskabelsen fra de virksomheder, der er blevet investeret i, er dog opmuntrende.

3.2.2. Garantier

EIF's garantiinstrumenter gør det muligt for de finansielle formidlere, der udlåner midler, at anvende en risikovægtning på 20 % på den garanterede del af deres lån, hvilket gør markedskapaciteten tilsvarende større. De fleste lån er først blevet ydet for nylig, og det er derfor for tidligt at vurdere, hvor effektive disse instrumenter er.

3.3. Kommissionens finansielle instrumenter

De fleste af de finansielle instrumenter i tilknytning til finansiel støtte til SMV'er er blevet udviklet i løbet af de sidste ti år under forskellige forhold og som reaktion på initiativer fra mange sider, herunder Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionens tjenestegrene, med det formål at opfylde særlige politiske målsætninger.

Der kan af de hidtidige erfaringer drages fire vigtige konklusioner, og bedste praksis kan på baggrund heraf indarbejdes i udformningen af de fremtidige instrumenter.

For det første er det vigtigt at nå en kritisk størrelse, således at der kan opnås en væsentlig markedsindflydelse, når der er en spredning på alle 15 medlemsstater. I forbindelse med de mindre pilotinstrumenter har det været vanskeligt for Kommissionen at inddrage en international eller national finansiel institution. I sådanne tilfælde forvaltede Kommissionen selv instrumentet og fik dermed erfaringer, samtidig med at den støttede innovation, men somme tider var den administrative byrde, der var forbundet hermed, uforholdsmæssigt stor.

For det andet er det nødvendigt at undgå overlapning mellem specifikke finansielle instrumenter.

For det tredje bør forvaltningen af ordningerne være så enkel og brugervenlig som muligt (i den forbindelse skal nævnes programbestemmelsernes kohærens og gennemsigtighed, de potentielle modtageres muligheder for let at finde frem til, hvor de skal træde ind, harmonisering og forenkling af de interne godkendelses- og kontrolprocedurer og rimelig hensyntagen til konkurrencereglerne ved udformningen af de relevante instrumenter).

Endelig er der voksende behov og muligheder for at udvikle synergier mellem Kommissionens instrumenter (herunder rammeprogrammet for forskning og udvikling, støtte og lån fra EFRU og foranstaltninger til lettelse af adgangen til finansiering) og andre finansielle instrumenter, specielt EIB's/EIF's og medlemsstaternes. Dette er særlig relevant på baggrund af EIB's nye Innovation 2000-initiativ, som gennem lån og instrumenter inden for risikovillig kapital mere bredt giver støtte til fremkomsten af et innovations- og videnskabeligt samfund (herunder forskning og udvikling, formidling af innovation, elektroniske netværk, foranstaltninger til støtte for den audiovisuelle industri og indholdsindustrien osv.).

4. RAMMERNE FOR EU'S FREMTIDIGE FORANSTALTNINGER

Ved den fremtidige støtte til SMV'ers investeringer, specielt i den nye videnskabelige økonomi, må EU's finansielle instrumenter stadig arbejde sammen med markedet for at skabe de rette betingelser og den rette tilskyndelse for den private sektor til at udnytte sit potentiale. I denne sammenhæng bør man være opmærksom på, at finansiering af private projekter hovedsagelig er en aktivitet, der hører ind under den kommercielle og private sektor. Disse instrumenter må naturligvis ikke forrykke markederne og skal være helt kompatible med EU's konkurrencebestemmelser.

De instrumenter, hvor der anvendes budgetmidler, bør derfor være koncentreret om påviselige markedsfejl, og de bør nøje koordineres med nationale og med ikke-budgetmæssige instrumenter. Desuden bør de være en del af en kohærent overordnet politik, hvori indgår forbedringer af det lovgivningsmæssige miljø (specielt handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser) samt finansiering af investeringer, hvis behovet ikke kan opfyldes tilfredsstillende af den private sektor.

Der må tages hensyn til EU-institutionernes finansielle karakteristika og deres mulighed for at påtage sig en risiko. Der må også tages hensyn til, at EIB og EIF er nødt til at tage styrken af deres respektive balancer i betragtning. Desuden er EIB som vigtig bruger af lånte midler nødt til at sikre, at dens aktiviteter ikke har negativ indflydelse på dens kreditrating og adgang til markedet.

Kommissionens budgetmæssige udgifter, der ganske vist er underlagt andre krav som f.eks. valuta for pengene og korrekt strukturerede finansielle procedurer behøver ikke i samme omfang at tage hensyn til kriterier som kapitalafkast eller kreditvurdering. Det er dog vigtigt at være opmærksom på potentielle skævvridninger af markedet og på konkurrencereglerne.

I det følgende gennemgås det, hvordan disse målsætninger kan opfyldes gennem samordning af fire særskilte vinduer, der supplerer hinanden, og som dækker både hele spektret af direkte kapitaltilførsel og andre finansielle incitamenter.

4.1. Direkte kapitaltilførsel

4.1.1. Lånevindue

Som bank vil EIB fortsat fremskaffe og forvalte midler inden for dette lånevindue.

Specielt i SMV-sektoren har EIB lagt vægt på at få tilgang til de endelige modtagere af midlerne gennem kreditinstitutioner, der er nærmere kunderne. EIB overvejer allerede udformningen af nye låneprodukter som supplement til dens traditionelle globallån, således at den kan opfylde behovene i det nye miljø.

I nogle tilfælde kan det ligesom tidligere være fornuftigt at kombinere EIB's lånefaciliteter med midler fra EU-budgettet, forudsat at ordningerne er enkle at administrere og der kan påvises en reel merværdi. Heri kan bl.a. indgå teknisk bistand og rentestøtte (hvis den bidrager til at opfylde særlige på forhånd fastsatte og målelige målsætninger, der er forenelige med konkurrencebestemmelserne).

4.1.2. Egenkapitalvindue

Midlerne til investering vil komme fra EIF's egne midler og fra de fonde, som EIF forvalter for EIB efter særlig aftale. Hvis der er tale om markedsfejl, kunne også EU-budgettet tilføre yderligere egenkapitalressourcer til EIF på basis af sådanne aftaler. En idé, som bør overvejes nærmere, er at åbne en speciel facilitet under ETF-iværksætterfaciliteten til **finansiering af væksthuse**, hvor den særlige risiko afskrækker mange investorer fra den private sektor. Dette spørgsmål behandles yderligere i afsnit 5 nedenfor. EU-instrumenter under egenkapitalvinduet bør så vidt muligt forvaltes af EIF.

Med hensyn til start- og venturekapital, der delfinansieres af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, bør Kommissionen og medlemsstaterne koordinere deres bestræbelser, specielt med EIF, men også med andre internationale og nationale finansielle institutioner. Ved at indføre one-stop-shops kan man undgå dobbeltarbejde, overlappning og konkurrence mellem de forskellige instrumenter. One-stop-shops har også den fordel, at der skabes transparens med hensyn til adgangen til finansielle instrumenter.

EIF har nu ifølge vedtægterne mulighed for at udvide sine aktiviteter til også at omfatte investeringer i de lande, der har søgt om medlemskab af EU. Det kan under visse omstændigheder blive nødvendigt med budgetmæssig støtte for at afbøde den højere risiko ved sådanne aktiviteter. Under alle omstændigheder vil det være nødvendigt med en koordinering mellem Kommissionen, EIF og EBRD.

4.2. Finansielle incitamenter

4.2.1. Garantivindue

Garantiinstrumenter, der - hvis de forvaltes fornuftigt - har den særlige fordel, at de har en løftestangeffekt til gavn for markedets overordnede finansieringskapacitet, er en vigtig del af finansieringsporteføljen.

Inden for SMV-garantier gav EU-budgettet mulighed for to former for støtte: betaling af EIF-garantikommissioner under vækst- og miljøordningen (1995-1997) og dækning af garantirisikoen under SMV-garantifaciliteten (1998-2000), der forvaltes af EIF. I begge tilfælde har budgettet spillet en rolle ved at forøge fondens garantikapacitet ved særlige ordninger, som lægger loft over EU's budgetmæssige forpligtelser. EIF bør bygge videre på

sin ekspertise på SMV-garantiområdet, hvor der allerede er høstet store erfaringer, idet der samtidig må ydes budgetmæssig støtte, hvis dette er nødvendigt for nye aktiviteter, som indebærer en risiko, som er for stor til, at EIF's balance kan bære den. Der er under alle omstændigheder i henhold til de eksisterende budgetbestemmelser praktiske grænser for, hvor meget mere direkte Kommissionen selv kan involveres i udstedelsen af garantier.

På denne baggrund kan man nu i praksis overveje to nye mål for EIF's garantier. Det første er **mikrolån**, hvor markedets kapacitet er alvorligt begrænset på grund af sikkerhedsstillelsesforhold. Mange af de eksisterende udbydere af mikrolån er ikke banker og har begrænset eller ingen mulighed for at skaffe lånefinansiering, fordi de ikke kan stille den nødvendige sikkerhed. En mikrokreditstøtteordning ville kunne gøre det ud for sikkerhedsstillelse for sådanne organisationer. Den kunne også være nyttig som kapacitetsudvidelse for de banker, som allerede arbejder på dette område i mindre omfang.

EIF kunne også skaffe kapacitet til at **garantere egenkapitalrisici** eller kvasiegenkapitalrisici i kombination med EU's budget. Selv om der på medlemsstatsplan er forskellige opfattelser af, hvor relevant det er at stille egenkapitalgarantier, forekommer det ikke desto mindre, at de er nyttige til at nedbringe risikoen og undgå nogle af de vanskeligheder, der er forbundet med offentlig overtagelse af egenkapitalandele i SMV'er. I de større ordninger, som findes i Frankrig og Tyskland, påtager de offentlige garantiinstitutioner sig en del af den potentielle risiko ved investeringer via formidlingsfonde. Til gengæld får de et garantigebyr og i nogle tilfælde andel i et eventuelt overskud. En sådan ordning på EU-plan ville kræve, at den blev udformet omhyggeligt, og at der blev taget hensyn til erfaringerne andre steder. Under alle omstændigheder er det uhyre vigtigt at undgå faren for "moral hazard".

4.2.2. *Støttevindue*

Ressourcerne under støttevinduet finansieres fuldt ud over EU's budget. Blandt samtlige fire instrumenter indeholder støtte mest tydeligt risiko for konkurrenceforvridning og må vurderes nøje over for konkurrencebestemmelserne.

Bortset fra støtte i forbindelse med rammeprogrammet for forskning og udvikling, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og lignende programmer, som på grund af deres art og målsætninger har særlige gennemførelsesmekanismer, bør støtte så vidt muligt knyttes til et produkt under de andre tre vinduer, således at Kommissionen ikke får den administrative byrde med at markedsføre og forvalte individuelle projekter. Formålet er at skabe additionalitet ved at inddrage én institutions støtteelementer eller risikokapacitet for at forbedre effektiviteten af programmer, der får midler fra en anden institution, f.eks. rentestøtte knyttet til lån, teknisk bistand kombineret med kreditrammer, garantipræmier betalt over EU's budget osv.

EIB og EIF vil være de foretrukne partnere for initiativer, der opfylder deres respektive målsætninger. I den forbindelse har Kommissionen foreslået at overdrage EIF forvaltningen af dens instrumenter til forbedring af SMV'ernes finansielle miljø (forslag til Rådets afgørelse om et flerårigt program til fremme af initiativ- og iværksætterånd (2001-2005))¹⁰.

Kommissionen bør imidlertid fortsat fleksibelt kunne kombinere sine ressourcer med andre internationale finansielle institutioner, multilaterale eller nationale udviklingsbanker eller banker i den private sektor, når sådanne distributionskanaler synes at være mere egnede, f.eks.

¹⁰ KOM(2000) 256 af 11.5.2000.

i forbindelse med strategiske partnerskaber mellem SMV'er i EU og i de lande, der har søgt om medlemskab af EU, samt i de nye markedsøkonomier. På denne måde skulle man kunne få mest for pengene, når det gælder EU-støtten. Kun hvis Kommissionen ikke kan finde frem til en egnet finansiel formidler, bør den overveje at forvalte et særligt støtteinstrument direkte, når den omhyggeligt har vurderet, hvilke menneskelige ressourcer der kræves.

De nye instrumenter skal udformes sådan, at de er særligt indrettet efter forholdene på de markeder, de er rettet mod. Dette kræver yderligere koordinering mellem EU-institutionerne ved udformningen af instrumenterne, hvilket i øvrigt bør være standard, således at man sikrer, at de politiske målsætninger stemmer overens med markedsforholdene.

Med hensyn til støtte over EU's budget må Kommissionen bibeholde ansvaret for at overvåge, at de anvendes forsvarligt. Den må derfor inddrages i udformningen, kontrollen og evalueringen af alle instrumenter, hvor der indgår budgetmidler, samt i udformningen af de relevante interinstitutionelle arbejds- og rapporteringsprocedurer. Den igangværende forbedring af Kommissionens forvaltningskultur gennem anvendelse af fælles accepterede normer vil i høj grad lette kontrolorganernes arbejde (intern revision, Revisionsretten, budgetmyndigheden).

5. ANBEFALINGER

Under følgende tre overskrifter kan der fremsættes anbefalinger:

- foranstaltninger, der skal omdirigere de til rådighed stående finansielle instrumenter til de politisk prioriterede områder, der er blevet fastlagt på Det Europæiske Råds møde i Lissabon
- foranstaltninger, der skal forbedre sammenhængen og koordineringen mellem de forskellige finansielle EU-instrumenter
- foranstaltninger, der skal forbedre synligheden af og adgangen til EU's aktiviteter.

5.1. Omlægning af de til rådighed stående finansielle instrumenters rækkevidde og virkning

5.1.1. Instrumenter med midler fra EIB/EIF: Innovation 2000-initiativet

EIB's Innovation 2000-initiativ (i2i), som er beskrevet i punkt 2.1.1., er i gennemførelsesfasen, og en række aktiviteter er allerede godkendt eller ved at blive vurderet på hvert af dens fem kerneområder, herunder forskning og udvikling og medie/indholdsindustriene. EIF i dens nye form står for samtlige venturekapital- og SMV-garantiaktiviteter for EIB/EIF-gruppen. EIF skal specielt administrere de yderligere 1 mia. EUR, som EIB har stillet til rådighed til nye venturekapitalaktiviteter, og som vil være et væsentligt supplement til de midler, der fås fra den private sektor til specielt teknologifonde. Endelig vil EIB yderligere udvide sit net af formidlende institutioner for globallån til SMV'er. Den vil også lade sine aktiviteter under i2i omfatte ansøgerlandene.

5.1.2. Instrumenter med midler fra Kommissionen

For at rette op på markedsfejl og samtidig fastholde en tilstrækkelig størrelse for hvert instrument kunne følgende udvidelser af vækst- og beskæftigelsesinitiativet overvejes:

5.1.2.1. SMV-garantifacilitet

Inden for SMV-garantifaciliteten, der forvaltes af EIF, kunne der etableres en særlig **mikrokredit**afdeling, der skal opfylde de behov, der er beskrevet ovenfor. Garantiraten skulle være højere og renteloftsatserne mere fleksible end for normale lån, således at de finansielle institutioner bliver tilskyndet til at tage sig af disse mindre lån, som er forbundet med højere administrationsomkostninger pr. lån.

Desuden vil udvidelsen af SMV-garantiordningen til **egenkapital**investeringer give markedsdeltagerne adgang til et helt spektrum af garantier. Garantier giver en højere løftestangeffekt end direkte egenkapitalinvestering og har den yderligere fordel, at de begrænser problemer med hensyn til ejendomsret. I den forbindelse kan en garantiudvidelse til lokale eller regionale startkapitalfonde og/eller fonde med speciale i kapital til de tidlige faser efter virksomhedsetableringen i væsentlig grad begrænse det eksisterende egenkapitalproblem som nævnt i det foregående afsnit.

Endelig vil - i henhold til det forslag, som Kommissionen har fremsat om et nyt flerårigt program til fremme af initiativ og iværksætterånd (2001-2005) - en ny lånegarantifacilitet, der forvaltes af EIF, lette indførelsen af **internet- og e-handelsapplikationer** for mindre virksomheder og mikrovirksomheder, hovedsagelig fra den traditionelle økonomi. De lån, der stilles garanti for, vil omfatte hardware, software og uddannelse, således at man hjælper mindre virksomheder med at komme på højde med udviklingen på disse områder og med at forbedre deres konkurrenceevne.

5.1.2.2. Den europæiske teknologifacilitets iværksætterfacilitet

Inden for den europæiske teknologifacilitets iværksætterfacilitet kunne man etablere et vindue, der skal lette indførelse og udvikling af **virksomhedsvæksthuse** og dertil knyttede **mentorordninger**. I de seneste år har virksomhedsvæksthusene udviklet sig fra blot at tilbyde billige kontorfaciliteter til at stå til rådighed med managementtjenester og fremskaffelse af økonomiske midler til virksomhedsetableringer. Væksthuse er en særlig risikobetonet investering, da de samler en portefølje af virksomhedsetableringer i den mest risikofyldte fase af deres udvikling. I medlemsstaterne er der gjort en række erfaringer (f.eks. Twinning-ordningen i Nederlandene), som kan være nyttige ved udformningen. Det ville være et godt supplement til den eksisterende facilitet.

5.1.3. *Samling af beslægtede finansielle instrumenter i kommissionsregi under én budgetkonto*

Derudover vil fleksibiliteten og gennemsigtigheden af de budgetfinansierede instrumenter blive større ved at samle ovennævnte instrumenter under én budgetkonto. Dette vil

- skabe et fælles retsgrundlag for samtlige finansielle instrumenter
- gøre det muligt at foretage budgetoverførsler mellem de forskellige instrumenter, når det er hensigtsmæssigt
- skabe større synlighed og bedre sammenhæng mellem de forskellige instrumenter.

Den nye budgetkonto "B5-511 Program for virksomhederne: forbedring af det finansielle klima for små og mellemstore virksomheder" bør anvendes til at samle alle finansielle instrumenter inden for de interne politikker.

Da aktioner støttet af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling indgår i samtlige programmer og er forhandlet med medlemsstaterne med henblik på social og økonomisk samhørighed, kan de instrumenter, der anvendes i denne forbindelse, ikke indgå i den samlede budgetkonto.

5.2. Bedre koordinering og sammenhæng

Kommissionen og EIB er opmærksomme på fordelene ved god koordinering og sammenhæng. Dette betyder især:

(i) forudgående evaluering af hvert nyt instrument, herunder dets bidrag til EU's politikker og dets eventuelle miljømæssige virkninger, fastlæggelse af en kritisk minimumsstørrelse og absorberingsevnen

(ii) efterfølgende evaluering, når der er indhøstet tilstrækkelige erfaringer med instrumenterne

(iii) systematisk feedback fra markedsoperatørerne og modtagerne samt de politiske myndigheder

(iv) løbende dialog inden for og mellem institutionerne.

For Kommissionens eget vedkommende vil koordineringen blive forbedret ved nedsættelse af en stående styringsgruppe på højt niveau med deltagelse af flere tjenestegrene. Gruppen skal have mandat til at tage stilling til sammenhængen mellem instrumenter, der har til formål at finansiere SMV-investeringer. Man skal her udnytte erfaringerne fra eksisterende ad hoc-grupper.

På baggrund af EIB's og EIF's voksende og afgørende betydning for opfyldelsen af EU's målsætninger på SMV-området bør der også nedsættes en særlig arbejdsgruppe med specialister fra hver af disse institutioner og fra Kommissionen, så man undgår overlappning, og således at man kan tage hensyn til den mest effektive udførelse og gennemførelse af fælles aktioner. En lignende ordning blev etableret tidligere for at sikre god koordinering af støtten til investeringerne i de transeuropæiske netværk.

På politisk plan ønsker Kommissionen endelig i samarbejde med EIB og EIF at udarbejde en årlig statusrapport om den støtte, der gennem EU's finansielle instrumenter ydes til SMV'er. Denne rapport vil blive forelagt Europa-Parlamentet og Rådet for at sikre politisk opbakning til opfyldelse af Lissabon-målsætningerne og hurtig udmelding om behov for nye politiske initiativer.

Ud over disse koordineringsforanstaltninger vil Kommissionen overveje, om der er yderligere muligheder for at forbedre tilrettelæggelsen af grænsefladen mellem dens tjenestegrene og markedsaktørerne både ved udførelsen og gennemførelsen af nye instrumenter, idet man kan trække på erfaringerne fra den foreslåede reform af gennemførelsen af EU's eksterne bistand (SEK(2000) 814) og eksternalisering af forvaltningen af fællesskabsprogrammerne (SEK(2000) 823).

5.3. Større gennemsigtighed og bedre adgangsmuligheder for SMV'er

På trods af den information, der over for SMV-sektoren gives om de enkelte EU-støtteprogrammer, kan det være vanskeligt for SMV'er og andre at forstå og holde sig ajour med de forskellige EU-finansieringskilder. Hvis man indførte et websted, hvor disse oplysninger var samlet, kunne SMV'er og andre interesserede, herunder finansielle

institutioner, her få adgang til oplysningerne med forklaringer til samtlige EU's finansielle instrumenter, herunder instrumenterne under EIB-gruppen, og om mulighederne for at gøre brug af dem. Dette websted bør udformes omhyggeligt, så det letter formidlingen af relevante oplysninger og kommer til at indeholde links til de relevante programmer i medlemsstaterne.